

**Міністерство освіти і науки України
Ministry of Education and Science of Ukraine
Близькосхідний технічний університет
(Middle East Technical University (METU) (Turkey)
Венеціанський Університет Ка-Фоскарі
(Ca' Foscari University of Venice) (Italy)
Інститут філософії НАН України
Institute of Philosophy of the National Academy of Sciences of Ukraine
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
M.P.Dragomanov National Pedagogical University
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Oles Honchar Dnipro National University**

ОСВІТА І НАУКА У МІНЛИВОМУ СВІТІ: проблеми та перспективи розвитку

**МАТЕРІАЛИ
II Міжнародної наукової конференції**

27-28 березня 2020 р.

Частина I

**Proceedings of the Second International Scientific Conference
Education and Science in a Changing World:
Problems and Prospects for Development**

**Dnipro, Ukraine
March 27-28, 2020**

Part I

**Дніпро
2020**

УДК 303
ББК 63.3
О 72

Редакційна колегія:

Оковитий Сергій Іванович, д.х.н., проф., проректор з наукової роботи Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Токовенко Олександр Сергійович, д.філос.н., проф., декан факультету суспільних наук і міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Трампус Антоніо, доктор наук з історії, професор Департаменту лінгвістики та порівняльних культурних досліджень Венеціанський Університет Ка-Фоскарі (Ca' Foscari University of Venice), Італія.

Октай Танзевер, доктор філософії з політичних наук, професор, декан факультету міжнародних відносин Близькосхідного технічного університету (Middle East Technical University (METU)), м.Анкара, Турція.

Ищенко Ігор Васильович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Хамітов Назіп Віленович, д.філос.н., проф., провідний науковий співробітник відділу філософської антропології Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України

Крилова Світлана Анатоліївна, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософської антропології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Висоцький Олександр Юрійович, д.політ.н., проф., професор кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Кривошеїн Віталій Володимирович, д.політ.н., проф., завідувач кафедри соціології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Третяк Олексій Анатолійович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри політології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Окороков Віктор Броніславович, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософії Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Ключник Руслан Максимович, к.політ.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин та економічної теорії Університету імені Альфреда Нобеля.

Міхейченко Марія Анатоліївна, к.політ.н., доц., доцент кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

О 72 Освіта і наука у мінливому світі: проблеми та перспективи розвитку. Матеріали II Міжнародної наукової конференції. 27-28 березня 2020 р., м.Дніпро. Частина I. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. – Дніпро: СПД «Охотнік», 2020. – 354 с.

У збірник вміщено матеріали II Міжнародної наукової конференції «**Освіта і наука у мінливому світі: проблеми та перспективи розвитку**», що присвячені осмисленню найбільш важливих наукових та освітніх проблем сучасності, окресленню перспектив їх вирішення, розробці стратегій подальшого розвитку наукового та освітнього потенціалу в світовому контексті, узагальненню досвіду викладання та визначенню шляхів реалізації виваженого підходу до оптимізації освітніх практик з огляду на нові виклики та кращі світові досягнення. Рекомендовано для студентів, аспірантів і викладачів вищих навчальних закладів, науковців.

© Колектив авторів, 2020

© ДНУ ім. Олеся Гончара, 2020

Д. А. Хасхачих, Т. О. Демченко, І. С. Гарагуля

МЕТОД ГОРИЗОНТАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕНІ ДИСЦИПЛІНИ АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ

Вступ. Система медичної освіти досі характеризується високим рівнем підготовки медичних кадрів, які залишаються затребуваними як в Україні так і за кордоном. Сучасний світ, та постійні його зміни, потребують забезпечення медичними кадрами, що повинні бути готові до виконання складних завдань, в складних умовах [1]. Тому перед галуззю медичної освіти стоять завдання модернізуватися в сучасних умовах для цілей підвищення якості освіти студентів-медиків. Впровадження новітніх технологій навчального процесу допомагає заохочувати та мотивувати студентів до навчання, встановленню гарної комунікації між викладачами та студентами, що в кінцевому результаті призводить до формування гарних професійних якостей та високих результатів оцінювання знань та вмінь студентів [2].

Мета роботи - підвищити ефективність викладання циклу акушерство та гінекологія студентам-медикам через застосування в навчальному процесі методів мотивації та горизонтальної комунікації між викладачем та студентами.

Основна частина. З метою підвищення якості викладання циклу акушерство та гінекології на кафедрі акушерства та гінекології ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗУ» використовуються спеціальні методи мотивації роботи студентів, що значно підвищило ефективність та якісну успішність студентів медичного факультету 4 та 5 курсу навчання. Студенти отримують знання під час перегляду демонстрацій, навчальних відеофільмів, приймають участь в обговореннях, вправах або ролевих іграх, що симулюють конкретні клінічні випадки та практикуються в використанні отриманих навиків.

Традиційно при спілкуванні зі студентами викладачі застосовують вертикальну (з напрямком вгору або вниз) комунікацію. Вертикальна комунікація, спрямована зверху вниз, виглядає як комунікація від начальника до підлеглих, або комунікація вищого рівня ієрархічної структури до нижчої. Структура заняття, як правило, складається з опитування студентів викладачем матеріалу за темою заняття, з супроводжуваними поясненнями викладача, виконання завдань, а також оцінка роботи, яка найбільш часто полягає в тестуванні. Але в такої моделі відсутня дуже важлива складова ефективного сприйняття матеріалу, як спроба стимулювати мотивацію студентів до навчання, підтримка і контроль. Також, до проблем даного виду комунікації можна віднести наступні: 1) Студенти та викладачі часто говорять на різних мовах (в прямому і переносному сенсі). Враховуючи, що рівень підготовки викладачів та студентів різний, іноді викладачі зловживають медичними або професійними термінами. Тому, при спілкуванні необхідно використовувати просту, доступну лексику. 2) Викладачам часом важко оцінити, яку інформацію необхідно направляти студентам: Її нестача не дозволить студенту правильно і ефективно виконати завдання, а надлишок може викликати не розуміння головних тез. Отже, інформація повинна бути правильно дозована. 3) Якщо студент не зрозумів навчальний матеріал, він не посилає «наверх» негативні зауваження з остраху бути або покараним, або не правильно зрозумілим викладачем та студентами в групі; 4) Часто питання залишаються без відповіді через зайнятість викладача і у студента створюється відчуття марності цього виду комунікації; 5) За роз'ясненням якихось питань студенти часто вважають за краще

звертатися до своїх колег, рівних по положенню, а не до викладача.

Такі проблеми дозволяє вирішати метод горизонтальної комунікації. Викладання без чіткого розділу на вчителя та учнів. Він може використовуватися в навчальному процесі, який виглядає як обмін досвідом між більш досвідченим викладачем та студентами. Такий метод викладання дозволяє встановлювати рівноправні відношення між викладачем та студентами, більш тісної комунікації, вільними відносинами та сприяє створенню середі плідного навчання. Для встановлення такого виду комунікації, спочатку курсу дуже корисно встановити основні правила: 1) завжди показувати свою повагу до всіх студентів в групі; 2) заохочувати студентів задавати питання, без страху можливих негативних наслідків; 3) заохочувати студентів виступати в ролі «експертів» для вирішення складних питань; 4) вирішувати питання в групі замість індивідуального опитування; 5) заохочувати студентів до активності в групі; 6) з самого початку встановити, яким чином студенти будуть висказувати свою думку, та яким чином утримуватися в рамках роботи по програмі.

Навчальна діяльність, як і будь-яка інша, визначається мотивами, вираженими через пізнавальний інтерес, який визначається як особлива виборча спрямованість особистості на процесі пізнання. До критеріїв пізнавального інтересу відносять: особливість поведінки учнів, активне включення в навчальну діяльність, дослідницьку діяльність, сильну зосередженість на цій діяльності, поява питань у студентів, які вони задають викладачу. Саме на основі інтересу розвиваються мотиви навчання, які тісно пов'язані з реалізацією принципу позитивного емоційного фону навчання.

Загальновідомо, що знання повинні «поглинатися з апетитом», що вчитися, має бути цікаво, що емоції відіграють велику роль в навчанні. Робота, яким людина захоплена, не обтяжує його, виконується швидко і дає хороший результат. Тому навчальна діяльність повинна здійснюватися з підйомом, супроводжуватися позитивними емоціями, доставляти радість, що і є однією з умов гарних результатів. Отже, на початку пізнавальної діяльності необхідна мотивація дій і вчинків, яка спрямована на: 1) забезпечення розуміння цінності поставленої проблеми і необхідність набуття досвіду для наступної діяльності; 2) свідоме ставлення до засвоєння матеріалу; 3) емоційний підйом; 4) формування пізнавальних інтересів.

Способів мотивації пізнавальної діяльності багато. Задаються мотиваційні установки, як правило, на початку заняття. Перш ніж діяти, студенти повинні бути внутрішньо підготовлені до сприйняття інформації, до навчальної діяльності як фізично, так і психологічно.

Важливий засіб мотивації навчальної діяльності - мотивована особистість викладача, його методична майстерність, людські якості, захопленість своїм предметом, добре ставлення і розуміння інтересів студентів. Мотивований студент - це «продукт» діяльності мотивованого викладача. Поведінка викладача на занятті, його мова, настрій, дії роблять сильний вплив на студентів. Відповідальне ставлення викладача до своєї праці, пацієнтів, практична діяльність, професійний досвід, вміння залучити студентів до активного навчального процесу і багато інших якостей його особистості активно впливають на мотиви вивчення акушерства та гінекології [3].

Найбільш ефективним способом створення «мотивованого середовища», тобто умов, максимально наближених до реальних, є симуляція стандартних клінічних випадків. При роботі над клінічними випадками з'являється виняткова можливість формування у студентів певного набору способів діяльності, необхідного для вирішення різного роду проблем. Поєднання методів, застосування найбільш активних з них, розрахованих на організацію самостійної пізнавальної

діяльності студентів (частково-пошуковий, дослідницький), спонукають студентів до активної навчальної діяльності. В процесі навчання можна використувати різноманітні форми організації навчального процесу, які підвищують мотивацією та активізують їх діяльність: використання інтерактивних презентацій, лекційного блокноту, ігри, конференції, дискусії, відвідування симуляційного класу, операційних, пологових та гінекологічних відділень.

Ще одним засобом формування позитивних мотивів навчальної діяльності служить проблемне навчання, яке в методиці викладання розглядають як принцип, підхід до навчання. Проблемне навчання - обов'язкова ознака сучасного методу викладання, це спосіб розвитку творчого мислення студентів. За твердженням психологів інтелектуальний розвиток здійснюється тільки в умовах подолання перешкод, інтелектуальних труднощів. Ці труднощі полягають в тому, що студент не може виконати завдання відомими йому способами і повинен відшукати новий спосіб вирішення навчального завдання. Проблемні завдання, проблемні ситуації на занятті викликають, як правило, великий інтерес і служать мотивацією пізнавальної діяльності студентів.

На успіх навчальної діяльності великий вплив має форма організації роботи студентів на занятті. Особливу роль у розвитку мотивів грають колективні форми. При такій організації в роботу включаються навіть найслабші студенти. Залучення студентів до групової роботи сприяє їх мотивації. Для цього діяльність всіх членів групи повинна бути узгоджена, при цьому враховуються особливості спільної розумової діяльності, спілкування в групі розвиває критичність мислення, вміння слухати, розуміти один одного, висловлювати свої позиції, захищати їх. При роботі в колективі кожен студент може відчутти себе суб'єктом навчального процесу, грати в ньому активну роль, так як може вибрати для себе посильне завдання, що сприяє мотивації навчання. Після опанування практичних навичок, студенти практикуються в їх використанні в симуляційних класах згідно програми OSKI, максимально наближених до реальних клінічних умов, під наглядом викладачів, які слідкують за якісним виконанням методик клінічних вмінь.

Певну роль в мотивації грає оцінка навчальної діяльності студентів. У методиці оцінювання роботи студентів накопичений великий досвід застосування нестандартних, цікавих для студентів способів контролю над результатами навчання: різноманітні за формою і змістом оцінювання роботи в групі, вирішення клінічних задач, термінологічний диктант, взаємне оцінювання роботи, сигнальні опитування, вікторини, «тихе опитування» за допомогою дистанційного інтернет-сервісу Socrative, тестування з застосуванням комп'ютерних технологій, які відразу повідомляють студенту результат контролю. На нашій кафедрі на протязі 4 років впроваджений інтернет-сервіс Socrative - безкоштовна система збору відповідей студентів через будь-яке підключене до Інтернет пристрою. Сервіс Socrative призначений для організації та використання системи тестування з використанням будь-яких гаджетів, комп'ютерів, мобільних пристроїв на яких можливо працювати з тестами кожного студента в реальному часі. Запустити його можна в якості додатка IOS, Android додатка або на будь-якому браузері. Одночасно можна тестувати до 50 осіб [4;5].

Тестування або статистичне опитування можливо проводити з будь-якого пристрою, підключеного до Інтернет. Більше того, викладач може легко оцінити прогрес у навчанні студента і всієї групи.

Застосовуються і способи самооцінки досягнутих результатів навчання. Важливу роль відіграє і своєчасне виставлення оцінок в електронний щоденник - знаючи негативний результат, студент самостійно, або зв'язавшись з викладачем, може виправити становище вже на наступному занятті.

Висновки. З ціллю підвищення якості навчання студентів-медиків в вищих

навчальних закладах України доцільно використовувати передовий опит та технології, які базуються на сучасних методах проведення педагогічного процесу. Заохочення та мотивація студентів до навчання повинні базуватися на принципах максимального розкриття творчих можливостей студентів, вмінню спілкуватися в групах, використанні отриманих практичних навичок при симуляції клінічних випадків та роботі на симуляційному обладнанні. Наш досвід підготовки студентів медиків з дисципліни акушерство та гінекологія показав високий рівень задоволеності та засвоєння навчального матеріалу при використанні методів мотивації та горизонтальної комунікації між викладачами та студентами.

Список використаних джерел

1. Запорожан В. М. Інноваційні підходи до підготовки сучасного лікаря [Текст] / В. М. Запорожан // *Медична освіта*. – 2014. – № 2. – С. 38–40. 2. Натрошвілі С. Г. Інноваційна діяльність вищих навчальних закладів як основа поліпшення якості освітніх послуг [Текст] / С. Г. Натрошвілі // *Проблеми науки*. – 2012. – № 8. – С. 21–26. 3. Козак Л. В. Дослідження інноваційних моделей навчання у вищій школі [Текст] / Л. В. Козак // *Освітологічний дискурс*. – 2014. – Т. 1, № 5. – С. 95–107. 4. Потапов В. О. Упровадження інтернет-сервісу Socrative у навчальну роботу студентів ВНЗ [Текст] / В. О. Потапов, Д. А. Хасхачих, Т. В. Демченко, І. С. Гарагуля, В. С. Чуйко. – *«Медична освіта»*. – 2017. – №2(74). – С. 60–64. 5. Хасхачих Д. А. Використання інтернет-сервісу Socrative для дистанційного навчання студентів [Текст] / *«Медична освіта»*. – 2019. – №1(81). – С. 135–140.

Н. М. Ципунова

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОБОТИ З ДІТЬМИ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ: ПРАКТИЧНІ ЗАМАЛЬОВКИ

Бути вчителем - це справжнє мистецтво, яке удосконалюється протягом усього професійного життя. Майстерність формується під час спілкування з учнями, їх батьками, колегами, під час ознайомлення з літературою, роздумів, підготовки та проведення занять.

Крім знання свого предмета, володіння арсеналом методичних прийомів, педагогічних секретів є ще багато іншого, як, наприклад, тон спілкування, почуття гумору, погляд, міміка, жести, одяг та ін. Недарма кажуть, що найкращий урок це той, який ми ще не провели.

Приклад вчителя відіграє велику роль. Вчитель, що знає свій предмет, але не любить свою роботу і не отримує задоволення від неї, навряд чи може служити прикладом. Не обманюй, не лицемір, вмій співпереживати, не чіпляйся за дрібниці, виконуй сам все те, що ти вимагаєш від дітей.

Зараз, у всякому разі, намітилася тенденція остраху відкрито розмовляти з батьками про проблеми навчання їхніх дітей, мотивуючи тим, що вони кинуть вчитися. Неможливо побудувати спілкування тільки на похвалах і дифірамбах. Треба говорити не тільки про дитячі досягнення, а й про їх недоробки. Головне, щоб це робилося спільно в педагогічному колективі. На те він і колектив, щоб не здавалося батькам і дітям, що один вчитель добрий, а інший злий. Слід пам'ятати, що батьки це ті ж діти, тільки вони вже виростили. Їх теж можна виховувати довірливими бесідами на індивідуальних спілкуваннях або батьківських зборах, на заходах «Тижня відкритих дверей». Запрошувати їх відвідати уроки, лекції тощо. Задіяти батьків в заходах типу «Граємо та співаємо разом», де могли б брати участь діти разом з батьками. Необхідні не просто зустрічі з учнями та їх батьками на початку року, а бесіди про правила поведінки на уроці, розповіді про методи ведення уроку, про ситуації, в яких вони будуть використовуватися. Слід культивувати в собі спокійне, добре, неупереджене ставлення до дитини, порівнювати її